

ชื่อเรื่อง: การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยา
สายเก่าเพื่อใช้ในการศึกษาอย่างยั่งยืน

ชื่อ-สกุล: ปรีชา ณะวิบูลย์, นางเยาว์ อุทุมพร

หน่วยงาน: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ปี: 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ในชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่า 2) ศึกษาศักยภาพและสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา 3) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนริมแม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่าเพื่อใช้ในการศึกษาอย่างยั่งยืน เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล/กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 16 คน กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ของสำนักพัฒนาชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในเขตบางกอกใหญ่และเขตบางกอกน้อย 460 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามและแนวคำถามสำหรับสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตบางกอกใหญ่และเขตบางกอกน้อย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 61ปีขึ้นไปมากที่สุด จบการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา สาขาที่มีภูมิปัญญามากที่สุดคือ สาขางานประดิษฐ์ ผลงานส่วนใหญ่เป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือและมีความเก่าแก่สืบทอดมารุ่นต่อรุ่น กระบวนการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์มีลักษณะที่แตกต่างกันคือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสืบทอดจากบรรพบุรุษ การเรียนรู้จากครูอาจารย์ และการรับการฝึกอบรม สำหรับกรรมวิธีในการผลิตก็ไม่ซับซ้อนเน้นการผลิตที่ทำกันได้ง่ายและใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น 2) ศักยภาพของชุมชนในการนำแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด คือ ชุมชนมีการวางแผนบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาการนำแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ผลการเปรียบเทียบพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันมีศักยภาพในการนำแหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ 3) แนวทางการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษาคือควรมีหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยตรงโดยจัดทำเป็นทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปของเว็บไซต์และการจัดทำเป็นเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุทัศน์ และบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จัดงานนิทรรศการภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีงบประมาณและการติดตามประเมินผลเป็นระยะและผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับควรมีนโยบายส่งเสริมให้นำไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา สาระเพิ่มเติม เป็นต้น

คำสำคัญ: ศักยภาพของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น แม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่า

Research Title: An Administration Management Learning Resources about Local Wisdom in Community at Old Chao Phraya River to Education Management Sustainable.

Researcher: Preecha thanawiboon, Nongyao Utoomporn

Unit: Education Faculty, Dhonburi Rajabhat University

Year: 2019

Abstract

The objectives of this research were to 1) study learning resources about local wisdom in community at Old Chao Phraya River 2) study community potentiality and participate in using community learning sources for education management 3) develop the guidelines for the management of learning resources about local wisdom in the Old Chao Phraya River community in educational administration. This was mixed-method participatory research. The my group samples consisted of 16 local wisdom experts, community leaders, educational and institution administrators, supervisors, teachers, staff of department of community development, and the committee of educational institutions, 460 people were selected to participate in the research. The research tools included interview form, questionnaire, and guidelines for focus group discussion. Mean, standard deviation and F-test were figured out for analyzing quantitative data. The content analysis was used to analyze quantitative data. The results showed that most of local intellect experts of Khet Bangkok Yai and Khet Bangkok Noi were female, aged 40-60 years old and above, and graduated in higher education. Most of local wisdom is the invention. Most of their tasks required artisans' special skills anciently inherited from generation to generation. Learning process and accumulated experiences differently included self- access learning, ancestor's heritage, learning from teachers, instructors, and training. In terms of production procedures, they were not complicated but placed emphasis on easy completion and materials available in community. 2) the community potentiality in using learning sources about local wisdom to use education the overview picture and each listed item were medium level. The item with the highest average value at "very" was community is planning to manage local learning resources. For community participate in using learning sources to use education management, the overview picture and each listed item were medium level. The item with the highest average value at "very" was participation in current situation analysis and the problem of using local wisdom resources. The comparison shows that the most respondent from different age had different in the community potentiality in using local wisdom at statistical significant value of 0.05. 3) the guideline on using for the management of local wisdom resources was to create local intellectual data compilation. These local intellectual data should be collected in form of websites, documents, printed media, video visual, and computer assistance instruction. The exhibition of local intellectual data should be organized which by participating in the community. All these should be budgeted and monitored periodically. Furthermore, the institutional executives should have policies seriously promoting local curriculum, more articles.

Keywords: potentiality of community, participation of community, local wisdom, old Chao Phraya River